

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

13. juni 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – unionsborgerskab – artikel 18 TEUF, 21 TEUF og 165 TEUF – et sportsforbunds reglement – deltagelse i det nationale mesterskab for en amatøratletikudøver, der er statsborger i en anden medlemsstat – forskelsbehandling på grundlag af nationalitet – begrænsning af den frie bevægelighed«

I sag C-22/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Amtsgericht Darmstadt (byretten i Darmstadt, Tyskland) ved afgørelse af 2. november 2017, indgået til Domstolen den 11. januar 2018, i sagen

TopFit eV,

Daniele Biffi

mod

Deutscher Leichtathletikverband eV,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, og dommerne F. Biltgen, J. Malenovský, C.G. Fernlund (refererende dommer) og L.S. Rossi,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitssekretær: kontorchef D. Dittert,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 13. december 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

- TopFit eV og Daniele Biffi ved Rechtsanwalt G. Kornisch,
- Deutscher Leichtathletikverband eV ved Rechtsanwalt G. Engelbrecht,
- den spanske regering ved S. Jiménez García, som befuldmægtiget,
- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

* Processprog: tysk.

– Europa-Kommissionen ved M. Kellerbauer og I. Rubene, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 7. marts 2019,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 18 TEUF, 21 TEUF og 165 TEUF.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side TopFit eV og Daniele Biffi og på den anden side Deutscher Leichtathletikverband eV (det nationale tyske atletikforbund, herefter »DLV«) vedrørende betingelserne for statsborgere fra andre medlemsstaters deltagelse i nationale amatørsportskonkurrencer i kategorien seniorer.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Artikel 165 TEUF, der er indeholdt i EUF-traktatens afsnit XII med overskriften »Uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport«, fastsætter følgende i stk. 1 og 2:

»1. [...]

Unionen bidrager til fremme af sport i Europa og tager i den forbindelse hensyn til sportens specifikke forhold, dens strukturer, der bygger på frivillighed, og dens sociale og uddannende funktion.

2. Målene for Unionens indsats er:

[...]

- at udvikle sportens europæiske dimension ved at fremme retfærdighed og åbenhed i sportskonkurrencer og samarbejde mellem de organisationer og myndigheder, der har ansvar for sport, samt ved at beskytte sportsudøvernes, især de yngstes, fysiske og moralske integritet.«

DLV's reglement

- 4 § 5.2.1 i Deutsche Leichtathletikordnung (det tyske atletikreglement, herefter »atletikreglementet«) vedrørende retten til at deltage i tyske mesterskaber fastsætter følgende i affattelsen af 17. juni 2016:

»Alle atletikudøvere, der er tyske statsborgere, og som har en gyldig tilladelse til at stille op for en tysk forening/et fællesskab af atletikudøvere fra forskellige foreninger, har som udgangspunkt ret til at deltage i samtlige mesterskaber.«

- 5 Det nævnte reglement indeholdt tidligere § 5.2.2, hvorefter unionsborgere var berettiget til at deltage i de tyske mesterskaber, såfremt de havde en ret til at deltage for en tysk forening eller et fællesskab af atletikudøvere fra forskellige foreninger, og denne ret havde bestået i mindst ét år. Paragraffen blev ophævet den 17. juni 2016 og er ikke blevet erstattet.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 6 Daniele Biffi er en italiensk statsborger, der er født i 1972, og som har boet i Tyskland siden 2003. Han dyrker som amatør konkurrenceløb på distancerne 60m, 100m, 200m og 400m i kategorien seniorer (over 35 år). Daniele Biffi er medlem af TopFit, som er en sportsforening, der har hjemsted i Berlin (Tyskland), og som er medlem af Berliner Leichtathletik-Verband (atletikforbundet i Berlin), der selv er medlem af DLV.
- 7 DLV forener samtlige atletikforbund, der består på delstatsniveau. Forbundet arrangerer nationale atletikmesterskaber for tre kategorier af atletikudøvere, nemlig unge under 20 år, unge atletikudøvere i elite-kategorien og seniorer.
- 8 Daniele Biffi, der ikke længere er medlem af det nationale italienske atletikforbund, har siden 2012 deltaget i nationale seniormesterskaber i Tyskland.
- 9 Frem til den 17. juni 2016 fastsatte atletikreglementets § 5.2.2, at deltagelse i de tyske mesterskaber var tilladt for unionsborgere, der ikke var tyske statsborgere, såfremt de havde en ret til at deltage for en tysk forening eller et tysk fællesskab af atletikudøvere fra forskellige foreninger, og denne ret havde bestået i mindst ét år.
- 10 På den nævnte dato ændrede DLV dette reglement ved at ophæve den nævnte bestemmelse. Det nævnte reglements § 5.2 omhandler nu kun nationale statsborgere, og i henhold til DLV's retningslinjer er det derfor primært atletikudøvere med tysk statsborgerskab, der udtages til at deltage i de nationale mesterskaber.
- 11 Den forelæggende ret har anført, at DLV har begrundet denne ændring under henvisning til, at den tyske mester udelukkende bør være en atletikudøver, der er tysk statsborger, og som kan deltage i mesterskaber under forkortelsen »GER«, der henviser til ordet »Germany«, dvs. Tyskland. Det er ikke muligt at indføre undtagelser for seniorer i forhold til de regler, der finder anvendelse på de øvrige kategorier af sportsudøvere, dvs. unge under 20 år og elite-kategorien.
- 12 I sit skriftlige indlæg har DLV fremsat yderligere præciseringer vedrørende reglementet ved at forklare, at udlændinge, som har en ret til at deltage for en tysk forening eller et tysk fællesskab af atletikudøvere fra forskellige foreninger på DLV's område eller for et andet nationalt forbund, i begrundede tilfælde indrømmes en ret til at deltage uden placering, når de bliver meddelt tilladelse hertil inden den dato, hvor der lukkes for tilmeldinger til den pågældende sportsbegivenhed. I det tilfælde kan de kun deltage i første runde af løbskonkurrencer og i de tre første forsøg i tekniske konkurrencer.
- 13 TopFit tilmeldte Daniele Biffi til det tyske indendørsmesterskab for seniorer, der blev afholdt i Erfurt den 4. og 5. marts 2017, i disciplinerne 60m, 200m og 400m. DLV afviste imidlertid denne tilmelding, således at Daniele Biffi helt blev udelukket fra dette mesterskab, skønt han opfyldte samtlige krav for at deltage heri bortset fra nationalitetskravet. TopFit og Daniele Biffi påklagede afgørelsen om afvisning til forbundets juridiske udvalg, men fik ikke medhold.
- 14 Fra den 30. juni 2017 til den 2. juli 2017 afholdt DLV i Zittau et andet tysk indendørsmesterskab for seniorer, og Daniele Biffi havde opfyldt de hertil fastsatte minimumskrav for adgang til at deltage i 100m-, 200m- og 400m-løbene. Da Daniele Biffi imidlertid kun fik tilladelse til at deltage i dette mesterskab »uden for placering« eller »uden placering«, indgav han sammen med TopFit en anmodning om foreløbige forholdsregler til den forelæggende ret med henblik på at sikre sin fulde deltagelse i dette mesterskab. Denne anmodning blev ikke taget til følge.

- 15 Daniele Biffi fik tilladelse til at deltage i disse løb, men kun delvist, dvs. uden at opnå nogen placering i hverken disciplinerne på tid eller de discipliner, der indeholdt en finale, ligesom det var tilfældet for 100m-løbet, med hensyn til hvilket det forholdt sig således, at han kun fik tilladelse til at deltage i de indledende runder uden adgang til finalen.
- 16 Som følge heraf har Daniele Biffi og TopFit anlagt sag ved den forelæggende ret med påstand om, at han indrømmes adgang til at deltage i de fremtidige tyske atletikmesterskaber for seniorer, og at han kan opnå en placering i disse mesterskaber. De har gjort gældende, at han opfylder samtlige de krav, der opstilles af DLV, herunder præstationskravene, bortset fra kravet om at være tysk statsborger.
- 17 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om et sådant nationalitetskrav udgør en ulovlig forskelsbehandling, som er i strid med traktatens regler.
- 18 Den har anført, at atletikreglementet ifølge DLV ikke er i strid med traktatens bestemmelser, idet den pågældende sportsudøvelse ikke udgør økonomisk virksomhed og således ikke er omfattet af EU-retten anvendelsesområde.
- 19 Samtidig med, at den forelæggende ret har anført, at Daniele Biffi er en seniorsportsudøver, der på trods af bemærkelsesværdige præstationer fortsat er en amatørsportsudøver, som ikke udøver nogen økonomisk virksomhed, når han deltager i mesterskaber, ønsker den oplyst, om anvendelsen af EU-retten på sportsområdet altid er betinget af udøvelsen af sådan virksomhed. Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at EU-retten nu udtrykkeligt henviser til sport i artikel 165 TEUF, og at unionsborgernes ret til at opholde sig i en anden medlemsstat uden at være genstand for forskelsbehandling, således som det fremgår af artikel 18 TEUF, 20 TEUF og 21 TEUF, ikke afhænger af udøvelsen af økonomisk virksomhed.
- 20 Skønt den forelæggende ret ønsker oplysninger herom, er den af den opfattelse, at deltagelse i en medlemsstats sportsmesterskaber i princippet burde være åben for statsborgere fra andre medlemsstater. Undtagelser kan finde anvendelse, navnlig når der er tale om titler og nationale mesterskaber, men begrænsningerne skal være forholdsmæssige og må ikke gå ud over, hvad der er absolut nødvendigt for at sikre sportskonkurrencen.
- 21 På denne baggrund har Amtsgericht Darmstadt (byretten i Darmstadt, Tyskland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Skal artikel 18 [TEUF], 21 [TEUF] og 165 TEUF fortolkes således, at bestemmelsen i et regelsæt for atletik, som et idrætsforbund i en medlemsstat har opstillet, og hvorefter en person kun kan deltage i nationale mesterskaber, såfremt vedkommende er statsborger i den pågældende medlemsstat, udgør ulovlig forskelsbehandling?
 - 2) Skal artikel 18 [TEUF], 21 [TEUF] og 165 TEUF fortolkes således, at et [sport]sforbund udsætter amatørsportsudøvere, der ikke er statsborgere i medlemsstaten, for ulovlig forskelsbehandling, når forbundet ganske vist giver dem adgang til at deltage i nationale mesterskaber[,] men kun lader dem starte »uden for« en konkurrence eller »uden medregning« af deres resultat og ikke lader dem deltage i finaler?
 - 3) Skal artikel 18 [TEUF], 21 [TEUF] og 165 TEUF fortolkes således, at et [sport]sforbund udsætter amatørsportsudøvere, der ikke er statsborgere i medlemsstaten, for ulovlig forskelsbehandling, når forbundet udelukker dem fra tildeling af nationale titler og placeringer i konkurrencer?»

Om anmodningen om genåbning af den mundtlige forhandling

- 22 Efter fremsættelsen af generaladvokatens forslag til afgørelse har DLV ved skrivelse af 20. marts 2019 anmodet om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del med den begrundelse, at forslaget hovedsageligt er støttet på artikel 49 TEUF, mens de forelagte spørgsmål alene vedrører artikel 18 TEUF, 21 TEUF og 165 TEUF, og at parterne ikke har haft mulighed for at udtale sig om den eventuelle indvirkning, som nævnte artikel 49 TEUF har på udfaldet af tvisten i hovedsagen.
- 23 I denne henseende giver artikel 83 i Domstolens procesreglement Domstolen mulighed for til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse at bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne.
- 24 I den foreliggende sag er Domstolen af den opfattelse, at den råder over alle de oplysninger, som er nødvendige til besvarelsen af de for den forelagte spørgsmål, og at sagen ikke skal afgøres på grundlag af et argument, der vedrører artikel 49 TEUF, og som ikke har været drøftet af parterne.
- 25 Det er derfor ufornuddent at anordne genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del.

Om de præjudicielle spørgsmål

- 26 Med sine spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 18 TEUF, 21 TEUF og 165 TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for et nationalt sportsforbunds reglement som det i hovedsagen omhandlede, hvorefter en unionsborger, der er statsborger i en anden medlemsstat, og som i adskillige år har haft bopæl i den medlemsstat, hvor dette forbund er etableret, og hvor den pågældende dyrker løb som amatør i kategorien seniorer, ikke kan deltage i disse discipliner i de nationale mesterskaber på lige fod med indenlandske statsborgere, idet den pågældende, selv om vedkommende opfylder alle andre krav end nationalitetskravet, kun kan deltage i disse mesterskaber »uden for placering« eller »uden placering« uden at kunne kvalificere sig til finalen og uden at kunne opnå titlen som national mester, og når den pågældende sågar kan nægtes deltagelse i disse mesterskaber.
- 27 I denne henseende skal det bemærkes, at en unionsborger såsom Daniele Biffi, der er en italiensk statsborger, som er rejst til Tyskland, hvor han har haft bopæl de sidste 15 år, har udøvet sin ret til fri bevægelighed som omhandlet i artikel 21 TEUF.
- 28 I overensstemmelse med fast retspraksis er unionsborgerskabets formål at skabe den grundlæggende status for medlemsstaternes statsborgere, idet det gør det muligt for dem blandt sidstnævnte, som befinder sig i samme situation, at blive undergivet samme retlige behandling, uanset deres nationalitet og med forbehold af udtrykkeligt fastsatte undtagelser i denne henseende (dom af 20.9.2001, Grzelczyk, C-184/99, EU:C:2001:458, præmis 31).
- 29 Således som Domstolen allerede har fastslået, er situationen for en unionsborger, der har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, omfattet af anvendelsesområdet for artikel 18 TEUF, som fastsætter princippet om forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet (dom af 13.11.2018, Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, præmis 27).
- 30 Denne artikel finder anvendelse på en unionsborger, der ligesom Daniele Biffi har taget ophold i en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er statsborger, og hvor den pågældende agter at deltage i sportskonkurrencer som amatør.

- 31 Desuden har Domstolen allerede fastslået, at EU-retten garanterer enhver statsborger fra en medlemsstat såvel retten til at rejse ind i en anden medlemsstat for dér at udøve lønnet beskæftigelse eller selvstændig virksomhed som retten til at bo dér efter dér at have udøvet en sådan virksomhed, og at adgangen til fritidsaktiviteter i denne medlemsstat er en naturlig følge af retten til fri bevægelighed (dom af 7.3.1996, Kommissionen mod Frankrig, C-334/94, EU:C:1996:90, præmis 21).
- 32 Domstolen har ligeledes fastslået, at de rettigheder, som en unionsborger er tillagt i henhold til artikel 21, stk. 1, TEUF, navnlig har til formål at fremme den pågældende unionsborgers progressive integration i værtsmedlemsstaten (jf. i denne retning dom af 14.11.2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, præmis 56).
- 33 Endvidere afspejler artikel 165 TEUF dels sportens, og navnlig amatørsportens, betragtelige samfundsmæssige betydning i Unionen, hvilken betydning blev fremhævet i erklæring nr. 29 om sport, som er indeholdt i bilaget til slutakten for den konference, der vedtog ordlyden af Amsterdamtraktaten (jf. i denne retning dom af 15.12.1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, præmis 106, og af 13.4.2000, Lehtonen og Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, præmis 33), dels sportens rolle som en integrationsfremmende faktor i værtsmedlemsstatens samfund.
- 34 Det følger derfor af artikel 21, stk. 1, TEUF, sammenholdt med artikel 165 TEUF, at udøvelsen af en amatørsport, bl.a. i en sportsklub, gør det muligt for en unionsborger, der har bopæl i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger, at etablere bånd til samfundet i den stat, som vedkommende er rejst til og bor i, eller at styrke disse. Dette er ligeledes tilfældet for så vidt angår deltagelse i sportskonkurrencer på alle niveauer.
- 35 Det følger heraf, at en unionsborger såsom Daniele Biffi lovligt kan påberåbe sig artikel 18 TEUF og 21 TEUF i forbindelse med, at den pågældende udøver amatørkonkurrencesport i værtsmedlemsstatens samfund.
- 36 Ikke desto mindre opstår spørgsmålet, om de nationale sportsforbunds regler er underkastet traktatens bestemmelser, ligesom det er tilfældet for statslige regler.
- 37 I denne henseende skal det bemærkes, at det i overensstemmelse med fast retspraksis forholder sig således, at den i traktaten fastsatte respekt for de grundlæggende frihedsrettigheder og det i traktaten fastsatte forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet tillige gælder bestemmelser, der ikke henhører under den offentlige ret, og med hvilke det tilsigtes at regulere lønarbejde eller udveksling af tjenesteydelser kollektivt (jf. bl.a. dom af 12.12.1974, Walrave og Koch, 36/74, EU:C:1974:140, præmis 17, af 15.12.1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, præmis 82, af 18.12.2007, Laval un Partneri, C-341/05, EU:C:2007:809, præmis 98, og af 16.3.2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, præmis 30).
- 38 Domstolen har således fastslået, at afskaffelsen mellem medlemsstaterne af hindringerne for den frie bevægelighed for personer og for den frie udveksling af tjenesteydelser, som er et grundlæggende mål for Det Europæiske Fællesskab, der er fastsat i artikel 3, litra c), i EØF-traktaten (ophævet ved Lissabontraktaten), som i det væsentlige er blevet erstattet af artikel 3 TEUF til 6 TEUF, ville blive truet, hvis afskaffelsen af nationale statslige hindringer blev virkningsløs på grund af hindringer, der opstår som følge af, at sammenslutninger eller organer, der ikke henhører under den offentlige ret, udøver deres retlige autonomi (jf. i denne retning dom af 12.12.1974, Walrave og Koch, 36/74, EU:C:1974:140, præmis 18).
- 39 Det princip, der er fastsat i denne praksis fra Domstolen, finder ligeledes anvendelse, når en gruppe eller organisation har visse beføjelser over for private og kan pålægge dem vilkår, som skader udøvelsen af de grundlæggende friheder, der er sikret ved traktaten (jf. i denne retning dom af 3.10.2000, Ferlini, C-411/98, EU:C:2000:530, præmis 50).

- 40 Det følger heraf, at et nationalt sportsforbunds regler såsom de i hovedsagen omhandlede, der regulerer unionsborgeres adgang til sportskonkurrencer, er underlagt traktatens regler, herunder artikel 18 TEUF og 21 TEUF.
- 41 Det skal derfor efterprøves, om sådanne regler er forenelige med disse artikler.
- 42 Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at en unionsborger som Daniele Biffi siden den ændring af atletikreglementet, der blev indført af DLV den 17. juni 2016, er blevet behandlet anderledes end indenlandske statsborgere.
- 43 Ifølge den nævnte ret kan en unionsborger, selv om den pågældende opfylder betingelserne vedrørende de påkrævede sportspræstationer, og selv om vedkommende i mindst ét år har haft ret til at deltage i sportskonkurrencer for en klub, som er medlem af det nationale atletikforbund, på grund af sin nationalitet blive nægtet adgang til at deltage i et nationalt amatørmeesterskab i kortdistanceløb for seniorer eller kun få delvis adgang til at deltage heri.
- 44 Det skal bemærkes, at en sådan forskelsbehandling kan skabe en restriktion for denne unionsborgers ret til at færdes frit (jf. i denne retning dom af 13.11.2018, Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, præmis 28).
- 45 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at en amatorsportsudøver som Daniele Biffi ikke har adgang til de nationale mesterskaber, der afholdes af DLV i kategorien seniorer, på samme betingelser som tyske statsborgere, selv om disse mesterskaber er blandt de vigtigste konkurrencer på nationalt plan. Får den pågældende tilladelse til at deltage i disse mesterskaber, kan vedkommende nu kun deltage i de indledende runder uden placering og således uden adgang til finalen eller i discipliner på tid, men uden for placering.
- 46 Et regelsæt som det i hovedsagen omhandlede kan, således som TopFit og Daniele Biffi har anført i deres skriftlige indlæg, ligeledes føre til, at atletikudøvere fra en anden medlemsstat end Forbundsrepublikken Tyskland får mindre opbakning fra de sportsklubber, som de er medlemmer af, end indenlandske atletikudøvere, idet det vil være mindre interessant for disse klubber at investere i en atletikudøver, som ikke kan deltage i de nationale mesterskaber. I dette tilfælde vil atletikudøvere, der er statsborgere i andre medlemsstater, såsom Daniele Biffi, have sværere ved at integrere sig i den sportsklub, som de er medlemmer af, og følgelig i deres værtsmedlemsstats samfund.
- 47 Det skal fastslås, at sådanne virkninger kan gøre det mindre tiltrækkende for unionsborgere at dyrke amatorsport og derfor udgør en restriktion for de sidstnævntes ret til at færdes frit som omhandlet i artikel 21 TEUF.
- 48 En restriktion for unionsborgernes ret til at færdes frit er kun begrundet, såfremt den er støttet på objektive hensyn og står i rimeligt forhold til det formål, der lovligt forfølges med den pågældende lovgivning (jf. i denne retning dom af 13.11.2018, Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, præmis 31).
- 49 I denne henseende skal det bemærkes, at Domstolen på sportsområdet gentagne gange har fastslået, at EU-rettens bestemmelser om personers og tjenesteydelsers frie bevægelighed ikke står i vejen for en regulering eller praksis, der er begrundet i hensyn, som vedrører visse sportskampes særlige karakter og rammer, såsom kampe mellem landshold fra forskellige lande. Denne indskrænkning i de omhandlede bestemmelsers anvendelsesområde må imidlertid begrænses til, hvad dens formål kræver, og kan ikke påberåbes til støtte for at udelukke en hel sportsaktivitet fra traktatens anvendelsesområde (jf. i denne retning dom af 15.12.1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, præmis 76 og 127).
- 50 For så vidt som tildelingen af titlen som national mester i en bestemt sportsdisciplin ved første øjekast ikke dækker alle de konkurrencer, der afholdes på nationalt plan i denne disciplin, har denne tildeling en begrænset virkning på udøvelsen af den pågældende sportsdisciplin. I lighed med det, der allerede er

blevet fastslået med hensyn til sammensætningen af landshold, forekommer det desuden rimeligt at forbeholde nationale statsborgere tildelingen af titlen som national mester i en bestemt sportsdisciplin, idet dette nationale element kan anses for et kendetegn for titlen som national mester. Det er imidlertid vigtigt, at de restriktioner, der følger af forfølgelsen af det nævnte mål, er forenelige med proportionalitetsprincippet.

- 51 I den foreliggende sag er DLV generelt af den opfattelse, at det som sportsforbund nyder autonomi ved udfærdigelsen af sine regler, og at offentligheden forventer, at den nationale mester i en stat er statsborger i denne stat. Det nævnte forbund har endvidere fremsat to specifikke forklaringer med henblik på at begrunde sit reglement. For det første tjener udpegelsen af den nationale mester og af den næstbedste og tredjebedste nationale atletikudøvere til at udpege de atletikudøvere, der skal repræsentere deres land i internationale mesterskaber såsom Europamesterskabet, i det foreliggende tilfælde under forkortelsen »GER«, der henviser til ordet »Germany«, dvs. Tyskland. For det andet har DLV anført, at det ikke er muligt at sondre mellem de forskellige alderskategorier og fastsætte en undtagelse for seniorer i forhold til unge under 20 år og elite-kategorien.
- 52 Hvad for det første angår antagelsen om, at det står sportsforbund frit for at fastsætte deres regler, skal det bemærkes, således som det allerede er blevet nævnt i nærværende doms præmis 40, at disse private sammenslutningers mulighed for selvstændigt at fastsætte regler for sportsudøvelse ikke giver dem tilladelse til at begrænse udøvelsen af de rettigheder, som traktaten tillægger private (jf. i denne retning dom af 15.12.1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, præmis 81).
- 53 Det skal bemærkes, at den omstændighed, at en regel er af rent sportslig karakter, ikke indebærer, at den uden videre er udelukket fra traktatens anvendelsesområde (jf. i denne retning dom af 18.7.2006, Meca-Medina og Majcen mod Kommissionen, C-519/04 P, EU:C:2006:492, præmis 33).
- 54 Det argument, hvorefter offentligheden forventer, at den nationale mester i et land er statsborger i landet, begrundes følgelig ikke en hvilken som helst restriktion for fremmede statsborgeres deltagelse i de nationale mesterskaber.
- 55 Der skal derfor tillige foretages en efterprøvelse af de specifikke begrundelser, som DLV har påberåbt sig.
- 56 Hvad angår den første af disse begrundelser, nemlig udpegelsen af den nationale mester, som skal repræsentere sit land i internationale mesterskaber, fremgår det af retsmødet for Domstolen, at DLV ikke selv udpeger de personer, der skal deltage i internationale mesterskaber for seniorer, men at de atletikudøvere, der er knyttet til en klub, som er medlem af DLV, og som opfylder præstationskravene, kan deltage i disse mesterskaber uanset nationalitet og selv tilmelder sig til disse. En person, der er statsborger i en anden medlemsstat end Forbundsrepublikken Tyskland, kan således repræsentere Tyskland og blive europamester i løb for seniorer. Kun i elite-kategorien udpeger DLV ifølge sine egne angivelser de bedste nationale atletikudøvere med henblik på deltagelse i internationale mesterskaber.
- 57 Hvad angår den anden begrundelse, som DLV har påberåbt sig, nemlig nødvendigheden af at vedtage de samme regler for samtlige aldersgrupper, følger det af den foregående præmis, at den ikke understøttes af DLV's erklæringer vedrørende mekanismen til udpegelse af atletikudøvere på internationalt plan, med hensyn til hvilken det fremgår, at den kun vedrører elite-kategorien.
- 58 Ingen af de to begrundelser, som DLV har anført, synes således at være støttet på objektive hensyn.
- 59 Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om der foreligger andre begrundelser for reglerne om delvis afvisning af fremmede statsborgere fra deltagelse i nationale mesterskaber.

- 60 I denne henseende skal det desuden bemærkes, at selv om det tilkommer de berørte enheder såsom arrangørerne af mesterskaber eller sportsforbundene at fastsætte passende regler med henblik på at sikre en god afvikling af disse konkurrencer (dom af 11.4.2000, *Deliège*, C-51/96 og C-191/97, EU:C:2000:199, præmis 67), må disse regler ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opfylde det tilstræbte formål (dom af 13.4.2000, *Lehtonen og Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, præmis 56).
- 61 Hvad angår argumentet om, at der er tale om en individuel sport med progressiv eliminering, i det foreliggende tilfælde kortdistanceløb, som afvikles på otte baner, skal det fastslås, at en eller flere fremmede statsborgeres tilstedeværelse i finalen kan forhindre en indenlandsk statsborger i at vinde mesterskabet og udgøre en hindring for udpegelsen af de bedste nationale statsborgere.
- 62 Selv inden for rammerne af sådanne sportsgrene må afvisningen af fremmede statsborgere fra deltagelse i finalen imidlertid ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opfylde det tilstræbte formål. I denne henseende skal der tages hensyn til den omstændighed, at det i den medlemsstat, som er omhandlet i den foreliggende sag, forholder sig således, at denne udelukkelse ikke har eksisteret i årevis for kategorien seniorer.
- 63 Det tilkommer den nationale ret, som skal efterprøve, om der eventuelt foreligger andre begrundelser, at foretage denne efterprøvelse under hensyn til det af bestemmelserne i artikel 21, stk. 1, TEUF, sammenholdt med artikel 165 TEUF, følgende formål om at åbne yderligere op for konkurrencerne og om vigtigheden af at integrere de bosiddende – navnlig dem, der har været bosiddende i lang tid såsom i det foreliggende tilfælde *Daniele Biffi* – i værtsmedlemsstaten.
- 64 Hvad dernæst angår den fuldstændige afvisning fra deltagelse i de nationale mesterskaber er DLV af den opfattelse, at spørgsmålet ikke opstår i den foreliggende sag, for så vidt som *Daniele Biffi* fortsat bør kunne deltage i disse mesterskaber. Det fremgår imidlertid af forelæggelsesafgørelsen, at *Daniele Biffi* ikke fik tilladelse til at deltage i et nationalt mesterskab i 2017. Da det ifølge de præciseringer vedrørende regelsættet, som DLV har anført i sit skriftlige indlæg, desuden forholder sig således, at deltagelsen for fremmede statsborgere, der er medlemmer af en klub, som er medlem af DLV, er betinget af en tilladelse, er en sådan udelukkelse fortsat mulig.
- 65 I denne henseende skal det bemærkes, at for at en sådan ordning med forudgående tilladelse skal være begrundet i lyset af artikel 18 TEUF og 21 TEUF, må den under alle omstændigheder bygge på objektive kriterier, der ikke er udtryk for forskelsbehandling, og som er kendt på forhånd, således at de lægger en ramme for DLV's skønsudøvelse, der dermed ikke bliver udtryk for vilkårlighed (jf. i denne retning bl.a. dom af 20.2.2001, *Analir m.fl.*, C-205/99, EU:C:2001:107, præmis 38).
- 66 Det skal endvidere bemærkes, at for så vidt som der foreligger en mekanisme vedrørende en fremmed atletikudøvers deltagelse i nationale mesterskaber, i det mindste med hensyn til de indledende runder og/eller uden for placering, synes det under alle omstændigheder uforholdsmæssigt fuldstændigt at nægte en sådan udøver at deltage i disse mesterskaber på grundlag af den pågældendes nationalitet.
- 67 De forelagte spørgsmål skal følgelig besvares med, at artikel 18 TEUF, 21 TEUF og 165 TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for et nationalt sportsforbunds reglement som det i hovedsagen omhandlede, hvorefter en unionsborger, der er statsborger i en anden medlemsstat, og som i adskillige år har haft bopæl i den medlemsstat, hvor dette forbund er etableret, og hvor den pågældende dyrker løb som amatør i kategorien seniorer, ikke kan deltage i disse discipliner i de nationale mesterskaber på lige fod med indenlandske statsborgere eller kun kan deltage heri »uden for placering« eller »uden placering« uden at kunne kvalificere sig til finalen og uden at kunne opnå titlen som national mester, medmindre dette reglement er begrundet i objektive hensyn, der står i forhold til det lovligt forfulgte formål, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Sagsomkostninger

- ⁶⁸ Da sagen i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 18 TEUF, 21 TEUF og 165 TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for et nationalt sportsforbunds reglement som det i hovedsagen omhandlede, hvorefter en unionsborger, der er statsborger i en anden medlemsstat, og som i adskillige år har haft bopæl i den medlemsstat, hvor dette forbund er etableret, og hvor den pågældende dyrker løb som amatør i kategorien seniorer, ikke kan deltage i disse discipliner i de nationale mesterskaber på lige fod med indenlandske statsborgere eller kun kan deltage heri »uden for placering« eller »uden placering« uden at kunne kvalificere sig til finalen og uden at kunne opnå titlen som national mester, medmindre dette reglement er begrundet i objektive hensyn, der står i forhold til det lovligt forfulgte formål, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Underskrifter